

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	23 Ionawr 2018
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Julian Thompson-Hill/ Richard Weigh
Awdur yr Adroddiad:	Richard Weigh
Teitl:	Argymhellion y Grŵp Buddsoddi Strategol

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Cynigion cyfalaf Dyraniad Bloc a dderbyniwyd i'w cynnwys yng Nghynllun Cyfalaf 2018/19.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o'r tri phwyllgor archwilio, wedi cyfarfod ar sawl achlysur i ystyried cynigion a baratowyd gan bob adran.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Cabinet yn cefnogi'r prosiectau a ddangosir yn Atodiad 1 i'w cynnwys yn y cynllun cyfalaf, a'u hargymell yn unol â hynny i'r Cyngor llawn.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1 Mae setliad cyfalaf Llywodraeth Cymru ar gyfer 2018/19 wedi gweld gostyngiad o £31,000 ar y ffigwr setliad 2017-18. Mae hyn yn parhau'r duedd ddiweddar o setliadau cyfalaf gwael.
- 4.2 Gyda'r diffyg buddsoddiad cyfalaf parhaus gan Lywodraeth Cymru, nid oes gan y Cyngor unrhyw ddewis ond i ddibynnu ar ei adnoddau ei hun i fuddsoddi mewn prosiectau allweddol. Mae hyn yn golygu naill ai gwerthu asedau i gynhyrchu derbyniadau neu ddefnyddio Benthycia Darbodus.
- 4.3 Mae'r Cyngor yn anelu at gael gwared ar nifer o safleoedd dros y tair blynedd nesaf. Mae cyfanswm y cyllid sydd ar gael yn 2018/19 yn cynnwys £300,000 o asedau sydd ar hyn o bryd yn symud ymlaen i gael eu gwaredu. Mae dyraniad y cyllid hwn i gynlluniau yn cael ei wneud dros dro nes y derbynnir y cyllid yn sgil gwaredu.
- 4.4 Dangosir y cyllid sydd ar gael ar gyfer 2018/19 isod:

Ffynhonnell	Swm £000
Grant Cyfalaf Cyffredinol	1,829
Benthycia â Chymorth heb ei neilltuo	3,005

Benthyca Darbodus - Priffyrdd	2,781
Derbyniadau Cyfalaf	602
Derbyniadau Cyfalaf y Dyfodol - Gwaredu asedau parhaus	300
Cyfraniad o gyllideb ariannu cyfalaf	1,053
Arian wrth gefn heb ei wario d/y	500
Cyfanswm y Cyllid sydd ar gael 2018/19	10,070

- 4.5 Mae'r Cynllun Cyfalaf yn gwario arian ar ddau fath o brosiect. Yn gyntaf mae prosiectau untro fel ysgol newydd neu adnewyddu canolfan hamdden, yr ail fath o wariant yw 'dyraniad bloc'. Mae'r rhain yn rhaglenni parhaus o waith sy'n ymestyn dros nifer o flynyddoedd (ac efallai byth yn gyflawn) e.e. cynnal a chadw ysgolion. Gellir talu am elfennau o'r gwaith hwn o gyllidebau atgyweirio a chynnal a chadw, ond mae rhan sylweddol yn cael ei ariannu drwy'r cynllun cyfalaf.

Argymhellion y Grŵp Buddsoddi Strategol

- 4.6 Penderfynodd y Grŵp Buddsoddi Strategol wahodd ceisiadau yn unol â'r dyraniadau bloc y cytunwyd arnynt eisoes gan wasanaethau. Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol wedi adolygu 11 o geisiadau dros nifer o gyfarfodydd.
- 4.7 Cyflwynwyd pob cais gyda chymeradwyaeth y Pennaeth Gwasanaeth perthnasol. Mae manylion y dyraniadau a gynigiwyd i'w cael yn Atodiad 1 ac yn gryno fel a ganlyn:
- Y bwriad yw dyrannu £1.2m miliwn i gefnogi Cymorth Tai Sector Preifat. Bydd yr arian yn cael ei ddefnyddio yn bennaf ar ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl.
  - Mae dyraniad o £150,000 yn cael ei argymhell ar gyfer Mân Addasiadau, Offer Cymunedol a Theleofal. Targedir y cyllid hwn at alluogi'r henoed a'r anabl i aros yn eu cartrefi eu hunain.
  - Y bwriad yw dyrannu £50,000 i'r Ystâd Amaethyddol i gefnogi rhesymoli'r ystâd a mynd i'r afael â materion lechyd a Diogelwch gan gynnwys arolygon a gwaredu Asbestos.
  - Mae cynigion cyfalaf cynnal a chadw ysgolion ac adeiladau nad ydynt yn ysgolion yn cynnwys darpariaeth ar gyfer gwaith cynnal a chadw hanfodol fel Cael Gwared ar Asbestos, Gwaith Asesu Risg Tân, Cydraddoldeb ac ati. Bwriedir hefyd dyrannu £2.8m i Waith Cynnal a Chadw Cyfalaf Ysgolion. O'r swm hwn, bydd £150,000 dros dro, yn amodol ar waredu asedau. Cynigir hefyd i ddyrannu £1.4m ar gyfer gwaith cynnal a chadw cyfalaf i adeiladau nad ydynt yn ysgolion. Argymhellir ymhellach bod y Penaethiaid Gwasanaeth perthnasol yn penderfynu ar y dyraniadau penodol i'r gwaith sydd ei angen o ran blaenoriaeth.

- Mae Priffyrdd wedi derbyn £50,000 i gefnogi benthycia darbodus fel y cymeradwywyd gan y Cyngor ar 26 Ionawr 2016 a'i gynnwys yn y Cynllun Corfforaethol. Yn ogystal, ar 30 Ionawr 2018, bydd gofyn i'r Cyngor gymeradwyo £100,000 ar gyfer Priffyrdd fel rhan o gynigion blaenoriaeth Cynllun Corfforaethol 2018/19. Bydd hyn yn caniatáu gwariant cyfalaf o oddeutu £2.550 miliwn.
  - Yn ogystal â hyn, bwriedir dyrannu dyraniad bloc o £710,000 ar gyfer atgyweiriadau strwythurol ac atgyweiriadau eraill, gan gynnwys cynnal a chadw priffyrdd, goleuadau stryd a phontydd. O'r swm hwn bydd £150,000 dros dro, yn amodol ar waredu asedau. Hefyd wedi'i gynnwys yn yr argymhelliad hwn yw £349,000 pellach ar gyfer atgyweiriadau i strwythurau pontydd. Dyma'r ail flwyddyn o Brosiect Ôl-Groniad Strwythur Priffyrdd 10 mlynedd arfaethedig.
  - Argymhellir dyraniad o £130,000 i gynnal gwelliannau diogelwch ar y ffyrdd.
  - Ystyriodd y Grŵp Buddsoddi Strategol gynnig ar gyfer parhad rhaglen chwe blynedd o ailosod yr holl lampau goleuadau stryd yn Sir Ddinbych gyda lampau LED newydd. Dechreuodd y rhaglen yn 2015/16 a bydd yn costio cyfanswm o £1.5 miliwn, gan ddarparu arbedion sylweddol ar gostau ynni a chostau cynnal a chadw parhaus. Ariennir y cynllun drwy fenter cyllid Salix y Llywodraeth, sy'n darparu benthyciadau di-log ar gyfer prosiectau ynni effeithlon, a bydd yn cael ei ad-dalu gan ddefnyddio'r arbedion a gynhyrchir. Mae angen ceisiadau blynyddol am gyllid Salix, ac mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol yn argymhell cyflwyno cais i gael benthyciad Salix ar gyfer costau'r pedwaredd flwyddyn sy'n £231,000 i'w ad-dalu dros 6 blynedd.
  - Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol yn argymhell cynnal y dyraniad a neilltuwyd ar gyfer unrhyw argyfyngau annisgwyl, sef £0.5m, yn unol â 2017/18.
  - Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol wedi ystyried ystod o gynigion ac wedi gorfod gwneud argymhellion o fewn y cyllid sydd ar gael. Mae Atodiad 2 yn tynnu sylw at agweddau lle mae pwyntiau, ar wahân i fforddiadwyedd sylfaenol, wedi eu codi mewn perthynas ag elfennau penodol o gynigion fel rhan o argymhellion GBS.
- 4.8 Mae Atodiad 1 yn dangos y prosiectau a restrir gyda'r ffynhonnell cyllid a argymhellir ar gyfer pob un wedi eu hamlygu yn y golofn briodol. Ar gyfer eglurder ychwanegol dylid nodi'r pwyntiau canlynol:
- Colofn PB Priffyrdd - £2.781 miliwn. Mae hyn yn £0.800 miliwn o fenthycia darbodus i'w gefnogi o'r gyllideb refeniw fel y cymeradwywyd gan y Cyngor ar 26 Ionawr 2016, ynghyd â £1.750 miliwn i'w gefnogi o'r gyllideb refeniw, yn amodol ar gymeradwyaeth gan y Cyngor ar 30 Ionawr 2018. Yn ogystal â chais arfaethedig gwerth £231,000 am arian Salix.
  - Colofn Cronfeydd y Cyngor - mae'r rhain yn gronfeydd fel grantiau cyffredinol, derbyniadau cyfalaf, a chronfeydd wrth gefn heb eu gwario.
- 4.9 Dyma aelodau'r Grŵp Buddsoddi Strategol:

- Aelod Cabinet – Aelod Arweiniol dros Gyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol (Cadeirydd)
- Aelod Cabinet - Arweinydd y Cyngor a'r Aelod Arweiniol dros yr Economi a Llywodraethu Corfforaethol
- Aelod Cabinet - Aelod Arweiniol dros Ddatblygu Isadeiledd Cymunedol
- Cynrychiolydd o bob Pwyllgor Archwilio
- Cyfarwyddwr Corfforaethol - Economi a'r Parth Cyhoeddus
- Pennaeth Cyllid/Swyddog Adran 151
- Pennaeth Cyfleusterau, Asedau a Thai (Landlord y Sir)
- Rheolwr Tîm Gwybodaeth Busnes

5. **Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

Mae prosiectau wedi cael eu hadolygu i sicrhau eu bod yn bodloni Amcanion Corfforaethol y Cyngor.

6. **Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?**

6.1 **Goblygiadau Cost**

Dangosir costau'r cynlluniau yn Atodiad 1. Bydd y costau Benthyca Darbodus yn cael eu diwallu drwy gyllideb refeniw 2018/19.

6.2 **Goblygiadau Staffio/TGCh/ Llety**

Mae'n ofynnol i bob prosiect newydd lenwi ffurflen Cynnig Prosiect neu Achos Busnes a bod unrhyw oblygiadau penodol yn cael eu trafod yn ystod y cam hwnnw.

6.3 **Asesiad o Effaith ar Newid Hinsawdd - Lliniaru ac Addasu:**

Mae prosiectau cyfalaf newydd yn destun craffu gan y Grŵp Buddsoddi Strategol. Bydd pob achos busnes yn dangos, lle bo'n briodol, allyriadau tunelli carbon perthnasol cyn ac ar ôl prosiect, gan nodi a yw'r prosiect yn cynyddu, lleihau neu ddim yn cael effaith ar allyriadau carbon. Yn ogystal, mae angen sicrhau bod prosiectau cyfalaf newydd yn ddiogel ar gyfer y dyfodol ac yn gallu addasu i newid yn yr hinsawdd.

7. **Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?**

Cwblhawyd Asesiad o Effaith llawn ar gyfer pob cais cyfalaf a adolygwyd gan y Grŵp Buddsoddi Strategol. Bydd copiâu o'r holl asesiadau effaith unigol ar gael yn llyfrgell yr aelodau ar y system Modern.gov.

8. **Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?**

Rhoddodd Penaethiaid Gwasanaeth gymeradwyaeth i gyflwyno'r ceisiadau. Mae cynrychiolwyr y pwyllgorau Cabinet ac Archwilio wedi bod yn rhan o'r broses.

Mae'r adroddiad wedi cael ei rannu â chadeiryddion pwyllgor archwilio am sylwadau.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'n rhaid i'r Cyngor barhau i fuddsoddi yn briodol yn ei asedau. Gall peidio â gwneud hynny achosi costau mwy sylweddol yn y tymor hir. Gyda'r gostyngiad parhaus yng ngwir werth cronfeydd Llywodraeth Cymru, mae'r Cyngor yn gorfod dibynnu ar ei adnoddau ei hun fwyfwy.

10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1 Byddai risgiau posibl yn cynnwys cynlluniau'n peidio symud ymlaen, colli grant ac amhariad ar wasanaethau. Byddai cyflwr asedau yn parhau i ddirywio os na fuddsoddir, a gall hyn arwain at golli gwasanaethau pwysig.
- 10.2 Nid oes unrhyw brosiect cyfalaf heb risg. Fodd bynnag, mae'r holl gynlluniau'n cael eu hadolygu gan y Grŵp Buddsoddi Strategol ac maent hefyd yn destun monitro ac adrodd misol parhaus.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

- 11.1 Gofynnir i Awdurdodau Lleol dan Adran 151 Deddf Llywodraeth Leol (1972) wneud trefniadau i weinyddu eu materion ariannol yn gywir.